

Živel Prvi maj —
praznik delovnega ljudstva!

LJUDSKI
Glas

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMRURKE OKRAJE

Štev. 17 — Leto III.

Murska Sobota, 1. maja 1951

Cena 3 din

Ob prazniku delovnega ljudstva

Delaški razred praznuje svoj največji praznik v prebujajoči se pomladi, v času nastajajočega zelenja in cvetja, ko se vsa narava po zimskem opustošenju prebujajo k novemu življenju, ko najprej na mrtvih vejah poganjajo novi poganjki, listje in cvetje.

Po drugi svetovni vojni, ko so delovni ljudje spoznali fašistično politiko in se oddahnili od gorja, ki ga je lažjem prizadejal miroljubnim narodom, smo mislili, da je konec vseh teh grozot. Pa vendar ni bilo tako. Ponovno so ravno ti hoteli pridobiti delaški razred za svoje podle namene z raznimi kongresi miru in lepimi obljubami. Delovno ljudstvo pa jim ne zaupa in tudi ne bo zaupalo, ker je njihova praksa nasprotna z njihovimi dejanji, saj dovolj jasno pričča današnja Koreja.

Informbirovska gonja, ki je njen cilj zbrisati iz enakopravnosti delaški razred, je našel v močan odpor ne samo jugoslovanskih, ampak vseh napredno mislečih delovnih ljudi sveta. Informbirovske usiljevanje svojega sistema z motivacijo, da je edino ta pravilen — mora roditi neuspeh. Delaški razred Jugoslavije, na čelu s svojo Partijo in tov. Titom, dan za dnem dokazuje, kako se je potrebno boriti, da se ti cilji ne uresničijo.

Gigantsko bitko, ki jo izvajajo naši delovni ljudje — ne more s te poti odvrniti nobena grožnja, blokada, incidenti, nemoralni napadi na naše vodstvo, kot na vse narode Jugoslavije.

Prvi maj je praznik naše delovne ljudstvo že nekaj, vendar ne pod takimi pogoji kot danes. Mladina se je zbirala ob zgodnjih jutranjih urah s šopki cvetja, s pesmijo in veseljem, kjer so hoteli dati duška svojemu mlademu navdušenju in pričakovali dobo, ko bo ta praznik pomenil resnično sprostitve in veselje. Tem jutranjim sprehodom so navadno sledile burne ovacije, katere so končavale z nastopi policije in žandarmerije in namesto veselja je ostalo na ulicah le par pomendranih rdečih nageljnov ali šopkov. Danes praznuje delaški razred svoj praznik čisto drugače. Praznuje ga v vedrem veselju in navdušenju nad uspehi svojega dela, ki se razraščata in prehaja v cvetje ter bo tudi rodilo obilen sad. Naša pomlad je taka, kakor po vojni izmučena zemlja, požgana in opustošena, ki se je s trdim delom razreda, ki je vedel, da gradi za sebe, dvignila v mogočno in lepo domovino, domovino delovnih ljudi.

Naša ljudska oblast, ki je pridobila NOB, pod vodstvom naše Partije in delovnih ljudi, je s svojim dosedanjim delom dokazala, da njeno delo ni osredotočeno v birokratiziranju njene uprave, ampak v demokratizaciji in v vodenju države po delovnih ljudeh. Zakon o ljudskih odborih je o tem dovolj zgovoren dokaz. Delaški sveti in upravni odbori v podjetjih so najbolj demokratičen odraz naše poti. Edino v naši državi na svetu upravljaajo podjetja tisti, ki tudi v njih delajo. Ne usilujemo našega sistema nikomur, pač pa bodo delovni ljudje vsega sveta ocenili našo pot in našo borbo za izboljšanje življenjskega standarda delovnega človeka.

Ko na ta dan, prvega maja, ocenjujemo uspehe naših kolektivov v preteklem letu, mora delovni ljudje priznati, da so ti doseženi z ogromnimi napori. Revolucionarna zavest v naših delovnih ljudeh je tako globoka, da hoče za vsako ceno čimprej izgraditi socializem. Visoko delovno zavest nam izpričujejo izvirajoči naše prolektke, naši novatorji in racionalizatorji, udarniki in odličniki. O tem nam dajejo dovoljne dokaze delavke Kuzma Helena, Ciglit Marija, Brunec Jožeta, Šlihuber Gizela iz Tovarne perila v Murski Soboti, ki delajo že za drugo petletko. Dostojen odgovor revolucionarne zavesti v mursko-soboškem okraju je tudi 540 udarnikov enega leta. Globoko zavest nam dokazujejo tudi naši delovni kmetje, ki s povečano kmetijsko proizvodnjo v zadruženem kakor v privatnem sektorju dajejo od sebe vse sile za čimprejšnjo rešitev preskrbe naših delovnih ljudi.

Ravno zaradi teh težkih okoliščin naše države je cilj informbirovske kate, da bi nas rada spravila na kolena. Ker pa jim to ne uspe, pojačavajo dan za dnem klebetniške napade na Jugoslavijo. Pozabljajo pa na eno, da takrat, ko je počila prva partizanska puška, je bil že zadan sklep: »Izgraditi neodvisno Jugoslavijo, v kateri bo dovolj prostora in kruha za vsakega delovnega človeka.« Ko danes za svoje interese z orožjem rožljajo po svetu in ne slišijo joha in hrka milijonov ljudi, ne upoštevajo klika naprednih delovnih množic. Kljub temu gre delaški razred po svoji poti naprej, pa žel bo tudi tako daleč, da uresniči zgodovinski klic prvega borca delaškega razreda: »Proletarci vseh dežel, združite se!»

Posebno v letošnjem letu praznuje naše delovno ljudstvo svoj veliki praznik pod novimi pogoji. Delavci so postali lastniki svojih tovarn in obratov. Nobena država na svetu in nobena oblast na svetu ni mogla dati svojim delovnim ljudem tega, kar jim je izročila naša oblast, to pa zato, ker jo sestavljala in vodi delovno ljudstvo in ker so na urhuncu te oblasti močje — delavci, ki poznajo težavno pot delaškega življenja. »Narod si bo pisal sodbo sam...« je rekel nesmrtni Cankar in doživeli smo to, da si jo pišemo sami z žulji in delom, toda zlato usodo olajšanja in sprostitve, zmage in radosti. Danes niso le rdeče rože, ki označujejo hupenjenje po svobodi in izboljšanju, danes so ulice odete kakor mlade neveste in delovno ljudstvo se shaja v velikanskih množicah, ne v strahu pred policijo in žandari, ampak veselo in sproščeno, s pesmijo in klici, z radostjo in srca nad mladim življenjem, ki nastaja — nastaja v naravi in tudi v njihovem življenju. Lastniki tovarn, ki delajo ob svojih strojih, zagoreli kurjači, rdeči od plamena s sivim prahom pod kožo, rudarji, vsi so danes veselo počili na ulici, da se pozdravijo z brati in zaključijo vsemu svetu, da so izpolnili svojo nalogo, ki so jo zadali sebi, izpolnili svojo dolžnost, ki so jo obljubili svojemu narodu in domovini, in zato odmeva vesela pesem, pesem dela in sreče, pesem spoštovanja in zahvale svojemu tovarišu in voditelju, velikemu sinu domovine tov. Titu in svoji učiteljici, trdni in neomajni Komunistični partiji.

Naj živi delovno ljudstvo vsega sveta!
Proletarci vseh dežel, združite se!

Koliko surovih kož, toliko dobrega usn'a...

Večina naših kmečkih ljudi ve, kako važne so za predelovalno industrijo surove kože goveje živine, divjačine in ostalih živali. Vsaka oddana koža je prispevek k osamosvojitvi naše države. Vsi smo veseli novih in trpežnih čevljev, ki jih izdelujejo naši čevljarji iz domačega usnja. Zato dajmo poskrbeti, da bo vsaka koža prišla v poslovalnico »Koteksa«, kjer jo radi odkupijo in pošteno plačajo.

Poglejmo, kako letos odkupujejo kože v radgorskem okraju. Iz statističnih podatkov lahko sklepamo, da odkup dobro napreduje. — Evo! Odkupili so 127 govejih, 2020 svinjskih, 200 telečjih, 8 ovčjih kož in 500 kožic divjačine. Ali bi lahko še več? Lahko pritrđimo, saj so na podeželju še neizkoriščene možnosti. Poslovalnica je odkupila več desetlin veвериčnih kož, ki so jih prinesli lovci. Kaj pa kmetje, ki redijo domače kuncce. Zajčje kože se dobro prodajo. Doslej so samo 47 komadov vskladištili. Dobro ceno imajo kožuški dihurja, kože psa in domače tigraste

mačke. Izgleda, da so kmetje premalo poučeni o ugodnostih, ki so jih deležni pri oddaji kožic. Koža psa velja 250, koža mačke celo 300 dinarjev. Kljub dobri ceni so jih odkupili le štiri komade.

Kakovost oddane kože je odvisna od pravočasno oddane poslovalnici, ki se potem varno vskladišči. Koža prične kaj kmalu trhneti. Zato naj pride brez ovinkov v poslovalnico. Ni dobro odlašati, kot je to storila KZ pri Benediku, ki je 13. aprila pripeljala nagnite kože. Verjetno so se dolgo časa valjale v zadržnem skladišču.

Pogovorimo se še o ljudeh iz »Koteksa«, ki so 28. februarja izpolnili svojo petletno nalogo. Vsi skupaj so delali. Nakupovalcu Dermoti so hlačežni, da jih je vodil na lov za kožami. Pri Juriju ob Ščavnici je odkupil nad 3000 različnih kož. Blizu njega je cerkvenjaški nakupovalec s 400 kožami.

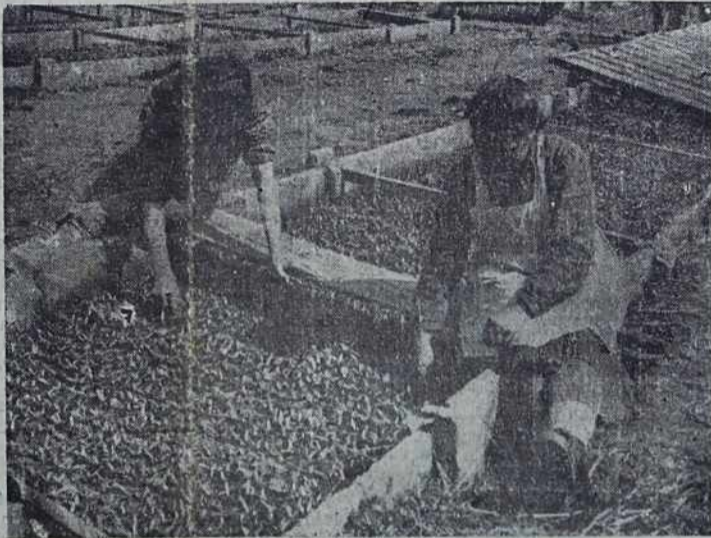
Z letošnjim načrtom so stopili med kmečke ljudi, katere bodo poučili, da oddajo vse surovine. Letos ne bodo od-

Izboljšanje preskrbe

Vso zlmo, čeprav je bilo vreme deževno in zemlja mokra, so delavci na državnem posestvu v Rakičanu imeli na svojih njivah polne roke dela. Razvozili so po njih preko 80 vagonov kninskega apnenca, da ga je dež, ki ga je bilo preko zime kar dovolj, sproti topil in se je tako apnenec počasi odtikal v

Kolektiv drž. posestva v Rakičanu je posvetil vso skrb svojim vrtovom

Ze prejšnja letja je posestvo zalagalo s svojimi povrtinami številna industrijska središča v Sloveniji. Rakičan-

Delavke drž. posestva Rakičan pri delu

zemljo. Strokovnjaki na posestvu, ki so spoznali važnost apnenja za prekmursko zemljo, so izračunali, da mora vsak hektar zemlje dobiti najmanj 12 do 15 ton apnenca, če hočejo, da bo zemlja dobro rodila. In tako zdaj delavci vsako zlmo apnijo po nekaj deset hektarjev. Ze zgodaj spomladi, čim so nastopili prvi sončni dnevi, pa so traktoristi na posestvu prišli še zadnje hektarje, ki jih v jesni zaradi dežja niso mogli, tako da jim je čas spomladanskih setvenih del našel popolnoma pripravljene.

ška paprika in zelje sta znana celo v inozemstvu, saj je posestvo lani velike količine teh pridelkov poslalo v Trst, Avstrijo in Švico. Letos pa, odkar so državna posestva odprla v večjih mestih svoje trgovine, pa bo rakičansko posestvo pridelovanje povrtine še povečalo. Zato so se tudi prvi delavci, čim je postalo vreme kolikčaka ugodno, pojavili prav na velikih vrtovih rakičanskega posestva. Vrtnice parcele so letos povečali kar na 14 ha. Večino te zemlje so že vsa zadnja leta pravilno gnojili in obdelovali ter ji dodajali tudi mno-

Človek, ki ne pozna počitka

Na kirurškem oddelku Splošne bolnišnice v Murski Soboti je zmeraj blizu 80 bolnikov. Le redkokdaj je katera postelja na tem oddelku po več dni prazna. Vse pogosteje se zgodi, da bolniki čakajo drug na drugega, kdaj bo oni, ki se mu zdravje že obrača na bolje, prepustil prostor potrebnejšemu.

MED OPERACIJO PADA OMET S STROPA NA BOLNIKA

Prostori tega oddelka za bolnike nikakor niso več primerni. Stare zgradbe bolnišnice ni že dolga leta nihče popravil. Pred in med vojno se oblasti za to niso brigale. Po osvoboditvi pa se

Je začela graditi v Rakičanu nova moderna bolnišnica, v kateri bi se morali bolniki iz Murske Sobotje že preseliti, če tega ne bi zavrla za nekaj časa blokada Informbiroja. In tako morajo v soboški bolnišnici pozimi zamašiti okna z odejami, da bolnikom skozi špranje preveče ne pihajo; tla so od pogostega ribanja že popolnoma obrabljeni in neredko se zgodi, da med operacijo pada v operacijski sobi omet s stropa na bolnika in zdravnika.

Soboško avto-moto društvo tekmuje

Avto-moto društvo v Murski Soboti je v tekmovanju za deseto obletnico OF pridobilo 70 novih članov. Danes ima društvo 380 članov in predstavlja eno najbolj delavnih društev v okraju. Ze od januarja se vrši v okviru društva tečaj za šoferje, ki ga obiskuje 25 članov. Društvo pa je priredilo avto-moto tečaj tudi v Ižakovcih, kjer se je prijavilo 30 članov.

kupovali samo kože, pogledati hočejo za ježicami, ki jih plačajo po 8 din za kilogram. Njihovi načrti niso navaden kos papirja, so živo delo in dejanja.

KDO ŠE NE POZNA PRIMARIJA DR. VRBNJAKA?

Sredi takih izredno slabih razmer pa vendar še deset let uspešno izvršuje svoj poklic kirurg in primarij bolnišnice: dr. Slavo Vrbnjak. Kot domačin — doma je iz Križevcev pri Ljutomeru, kjer je imel oče majhno kmetijo — je dr. Vrbnjak že 1936. leta zaprosil za službo v Murski Soboti. Od tedaj je Sobotu zapustil samo med vojno, ko ni hotel delati skupaj z okupatorji in se je raje umaknil. Takoj po osvoboditvi pa se je zopet vrnil in nadaljeval z delom.

V vsem obmurlja je dr. Vrbnjak edini specialist za splošno kirurgijo. Glas o njegovih sposobnostih in delu pa sega daleč izven teh krajev. Zato ni čudno, če prihaja k dr. Vrbnjaku vsak dan na desetne bolnikov z zaupanjem, da jim bo vrnil zdravje. V prvih treh mesecih letošnjega leta je dr. Vrbnjak s svojo sodelavko dr. Novakovo izvršil 522 operacij in 560 ambulantnih pregledov. To pomeni, da opravi dr. Vrbnjak poleg zdravniških pregledov še več kot pet operacij na dan! Pa kaj, ko bi bile te operacije samo podnevlj! Toda navadno se primeri, da so najnujnejše operacije na vrsti prav sredi noči. In dr. Vrbnjak se še nikoli ni pritožil, da je bil zaradi bolnikov prikrajšan za svoj počitek.

DR. VRBNJAK OPRAVLJA MNOGOKRAT DELO BABICE IN STREŽNICE

Dr. Vrbnjak vodi v soboški bolnišnici tudi porodniško-ginekološki oddelek. Tu čestokrat opravlja delo zdravnika, babice in strežnice. In čeprav so prostori tega oddelka neprimerni in številno postelj je zelo nizko, vendar iz leta v leto

Nedavno so člani društva priredili skupno z mladino iz predvojaške vzgoje tekme v streljanju med vojnjo ter tekme v iskanju in polaganju min. Na 27 km dolgi progi M. Sobotja-Martjanci-Benedikt-Andrejci-Sebeborci-Mur. Sobotja, se sodelovalo šest ekip z 21 člani. Najboljše rezultate je dosegla skupina Sarotar Jožeta, Ilgo Staneta in Rigler Ludvika. 15. aprila pa so se člani avto-moto društva udeležili tudi tekmovalja po mariborskem okrožju.

Uredništvo in uprava »Ljudski glas« iskreno čestita vsemu delovnemu ljudstvu, k prazniku 1. maja.

naloga socialističnega sektorja v Rakičanu

go hlevskega gnoja, da je zemlja zdaj pripravljena za vrt in bo lahko dala letos že lepe pridelke.

Posestvo polaga mnogo na selekcijo semen

Rakičansko posestvo bo letos skrbelo za štiri trgovine državnih posestev: za trgovino v Ljubljani, na Jesenicah, v Trbovljah in v Mariboru. Računajo, da bodo letos dali v te trgovine do tri vagona zgodnjega krompirja, 5 vagonov paprike, dva vagona paradiznikov in 5 vagonov zelja. Vse seme za te velike vrtnice povrtine si je posestvo v letih po osvoboditvi vzgajilo samo. Z doma vzgojenim semenem pa krije posestvo tudi velik del potreb sosednjih državnih posestev in kmečkih delovnih združenj. Ker je vrtnarstvo na posestvu znano po svojih kvalitetnih pridelkih, so letos tudi zadržniki iz ljutomerskega okraja naprosili delavce, da jim bodo vzgajili večje količine raznovrstnih sadik. Delovni kolektiv na posestvu je seveda tem zeljam zadržnikov ustregel. Delavci so takoj začeli širiti in večati tople grede, v katerih bodo ljutomerskim zadržnikom pripravili desetisoč sadik paprik, paradiznikov, zelja in drugih povrtin.

Rakičansko posestvo pa bo dalo letos v svoje trgovine tudi nekaj ostalih pridelkov. Belih žit sicer samo okrog vagon in pol, ker je kolektiv posestva še vedno vezan na obvezno oddajo rži in pšenice za garantirano preskrbo prebivalstva. Pač pa bo rakičansko posestvo letos nudilo potrošnikom na prostem trgu večje količine ajde (okrog 25 centov) ter tudi nekaj poznega krompirja.

Letos bodo na posestvu vzredili 5000 prašičev

Tudi živinoreja, ki se na posestvu iz leta v leto bolj razvija, bo dala letos na prosti trg večje količine svojih pridelkov. Dočim so redili na posestvu še leta 1947 samo 80 prašičev, jih bodo letos imeli že okrog pet tisoč! Poleg 4800 pitancev, ki jih je posestvo letos dolžno oddati skupnosti za garantirano preskrbo, pa bo vzredilo še par sto mesnatih prašičev, katerih meso in klobase bodo prodajale trgovine na prosto. Številno goveje živine se je v letih po osvoboditvi dvignilo na blizu dvesto. Z odbiranjem samo dobrih molznic je posestvo uspešno, da zdaj že dnevno zadovoljuje vse velike potrebe soboške bolnišnice po mleku in tako skrbi, da dobe bolniki vsak dan dovolj svežega, polnomastnega in zdravega mleka.

raste število žena, ki se ob porodu zatekajo po pomoč v bolnišnico prav zaradi dr. Vrbnjaka.

ELEKTRIČNI TOK, AVTOMOBIL, AKUMULATOR IN VODA — POLNA BAKTERIJA...

Kot kirurg soboške bolnišnice pa se mora dr. Vrbnjak boriti še številnim takimi težavami, ki bi se ob nekoliko večjem razumevanju odgovornih ljudi gotovo dale odpraviti. Nerazumljivo je na primer to, da soboška bolnišnica nima nadomestne luči v slučaju, če je električni tok v tem delu mesta prekinjen. Nima pa nadomestne luči samo zato, ker ne more dobiti akumulatorja. »Če bi imeli avto«, so odgovorili soboški bolnišnici na merodajnem mestu, »bi vam lahko dali akumulator. Tako pa ga ne morete dobiti.« Torej zato, ker soboška bolnišnica nima avtomobila, se čisto zgodi, da ostane operacijska soba sredi operacije brez luči!

In še nekaj: številne zdravstvene komisije so že ugotovile, da voda v soboški bolnišnici ni primerna za uporabo, ker je vsled slabe izolacije polna bakterij. Toda, ker druge vode ni, so bolniki primorani uporabljati to vodo. Dr. Vrbnjak pa se mora neprestano boriti z okužbami, ki ogrožajo bolnike prav zaradi vode.

Kako visoko je strokovno znanje primarija soboške bolnišnice, kaže najlepše naslednji primer: Štefan Ferenc, »sezonski aelavec iz Bogojine, je bil na delu v Nemčije. Zaradi bolezni so ga poslali na neko znano nemško kliniko, kjer so ga pregledali razni specialisti. Pregledali so tudi operacijo na želodcu, ki mu jo je izvršil dr. Vrbnjak in ga vprašali, kdo ga je operiral. Ko je zdravnikom povedal, da primarij bolnišnice v Murski Soboti, mu niso hoteli verjeti, da ima majhno slovensko mesto tako odličnega kirurga.

Dr. Vrbnjaka razen njegovih pacientov osebno je malokdo pozna. Njegov dom, delo in življenje je bolnišnica. Tem bolj pa je znano in spoštovano med Prekmurci njegovo ime. Ob 1. maju — prazniku dela — pa izvršil prekmursko ljudstvo dr. Vrbnjaka med prve borce, ki delajo in žrtvujejo vse za dobrobit človeštva.

Delovni uspehi „Vetseruma“ v Murski Soboti

Pred petimi leti je bil v Murski Soboti ustanovljen državni zavod »Vetserum«, ki je imel nalogo zatreti nalezljivo ohromelost svinj, bolezen, ki je od leta 1941 naprej resno ogrožala svinjerejo v Sloveniji. »Vetserum« v Murski Soboti je, kot edini zavod v državi, ki proizvaja cepivo proti tej bolezni, dosegel v petih letih svojega dela lepe uspehe. Strokovnjakom v »Vetserumu« je uspelo, da so s cepivom, ki ga zavod proizvaja, svinjsko ohromelost v Sloveniji skoraj popolnoma zatrl in s tem naredili celotnemu državnemu gospodarstvu ogromno uslugo.

1947. leta je poginilo 42 tisoč svinj

Nalezljiva ohromelost svinj je bila v Sloveniji — poleg svinjske rdečice — najnevarnejša nalezljiva bolezen, ki je povzročala svinjereji velikanske izgube. Prvič se je pojavila ta bolezen pred 22 leti v Češkoslovaški, kjer je še vedno močno razširjena, saj imajo tam po uradnih podatkih še okoli 14.000 okuženih dvorišč.

V jeseni 1940, leta se je bolezen prenesla preko Avstrije tudi k nam in je bilo koncem leta 1940 v Sloveniji oku-

ženih že okoli 100 dvorišč, predvsem v okrajih Maribor, Dravograd, Celje, Logatec in Krško. V južnih krajih Slovenije je bila ta bolezen kmalu zatrita s klanjem obolelih in sumljivih svinj, dočim je v severnih okrajih, zlasti v mariborskem in mursko-soboškem, zavzela tako velik obseg, da je do 1947. leta poginilo na tej bolezni okrog 42 tisoč svinj.

Vzroki in okužba ohromelosti svinj

Nalezljivo ohromelost svinj povzroča nevreden virus, ki ga najdemo največkrat v možganih, hrbtenjači ali blatu obolelega prašiča. Okužba prašičev se vrši skozi nosnice, kar so strokovnjaki dokazali s tem, da so dali zdravim prašičem pojesti okužene možgane, pa prašiči niso oboleli, ker kuživo ni prišlo v dotik z nosnicami. Čim pa so dali okužene možgane prašičem v tekočini, so se prašiči, ki so morali pri zaužitju vtakniti rilec v tekočino, okužili. Bolezen se največkrat prenese z blatom, zato se opaža največ novih slučajev v mesecih aprilu in oktobru, ki so najbolj deževni in deževnika takrat prenaša iz gnoja kuživo na večje raz-

dalje. Zanimiv je slučaj, da je uspelo okužiti prašiče z vodo, v kateri so bili oprani čevlji osebe, ki je imela posla v okuženem svinjaku in je potem še dve uri hodila po dežju in blatu.

S cepivom so omilili obolelost ...

1946. leta je ljudska oblast ustanovila v Murski Soboti »Vetserum«, ki je začel izdelovati poskusno cepivo proti svinjski ohromelosti. Ljudska oblast je istočasno uvedla tudi obvezno cepilne vse svinj proti tej bolezni in kmalu so se pokazali prvi uspehi.

1947. leta so v prvih 31 vaseh cepili 5363 svinj. Dočim je pred cepitvijo v teh vaseh obolelo na svinjski ohromelosti približno 7 odst. svinj, je odstotek obolelih po cepitvi padel na 0,51 odst. Cepljenje se je nadaljevalo in naslednjega leta je bilo v okraju cepilnih že preko 38.000 svinj.

Zasluge dr. Kodrnje so nepopisne

»Vetserum« v Murski Soboti je od leta 1947 do danes pripravil že blizu pet tisoč litrov cepiva, ki ga pošilja zdaj tudi ostalim okrajem, pa tudi sosednim republikam. Delo dr. Kodrnje, ki je v teh letih k uspehom »Vetseruma« v Murski Soboti najbolj pripomogel in je zato prejel od vlade tudi nagrado v znesku 20.000 dinarjev, zdaj ma dr. Ivan Kenda. Dr. Kenda je v poslednjem času vpeljal v zavodu nove uspešnejše načine izdelovanja cepiva, ki se sedaj vrši z modernimi aparati, pri katerih se skrajša čas dela in odvrne nevarnost okuženja cepiva.

S pomočjo cepiva, ki ga izdeluje »Vetserum« v Murski Soboti je v glavnem uspelo zatreti to nalezljivo bolezen svinj v Sloveniji. V prvih treh mesecih letos nabil v okraju prijavljen noben nov slučaj ohromelosti. Ta uspeh je dosežen predvsem s strogo izvedbo veterinarsko-sanitarnih predpisov in z zaščitno cepitvijo v velikem obsegu.

žep denarja, je prepustil posel sosedu, po barvi enakemu gospodarju.

V tistem času je prišel v obrat 16-letni dečko, pravil so mu Ivanekov Peter. Slaboten še, je moral od doma »trebuhom za kruhom«. Rastel je ob gaterju, cirkularki, ob zloženih kupih desk, ki jih je s svojimi vrstniki izluščil iz debel bukev in hrastov. Večkrat se je ob mesecu spraševal, kje je borni zaslužek. Gospodar se jim je ponavadi smejal: »Počakajte, morda ga po treh mesecih dobiti!« Tako se je go-dilo Ivanekovim ljudem, izkoriščanim proletarcem.

Srečen prvi maj, ki ga je Ivanek slavil prvič v svobodi. Radoval se je zmage svojih stanovskih tovarišev, ki so tudi njemu s puško v roki prinesli pravico.

Peter je vedel, da bo treba še delati, pristihniti petju cirkularke, ki jih je zdaj pozdravljala kot svobodne delavce. Zagrizel se je v delo in pomagal obnavljati domovino iz ruševin vojne vihr. Sedaj pa skrbi za svoj obrat! Vsak košček lesa se mu zdi dragocen, ne more ga vreči med odpadke. Vsi »njegovi« ga cenijo zaradi varčnosti s surovinami. Peter ni poznal pri žaganju odpadkov. Saj je vsak košček lesa koristno uporabil. Poznamo ga kot gaterista, ki je krepko rušil norme: po 20, celo do 40 odstotkov.

Če bi ga vprašali o drugih rečeh, ki jih je napravil, bi nas skromno povabil: »Pridite z menoj!« Vodil bi nas v »Rdeči kotiček«, ki ga je sam v obratu uredil. Pokazal bi nam dve sobi za delavce, leseno hladilnico, stražnico, parilnico za bukov les, strojnico, mize za pet cirkularjev... Petrove roke niso samo žagale, luščile deske, one zmorejo več: zidajo, betonirajo, tesarijo, gibljejo za ono, kar z nami pričakujejo. Nikjer se ni učil raznoterega posla, sam ga je vzgajal, postal je mojster svojega dela.

Prvega maja bo Peter spet prišel na nedeljsko suknjo medaljo dela, ki pooseblja vse njegovo življenje v kolektivom, iz katerega je zrastle kot delovni junak, pripravljen na nove žrtve in podvige.

Pri delavcih, ki črpajo zdravilno vodo

Ste že videli steklenice, ki nosijo etiketo: »Radenska slatina?« Prav gotovo niste prezrili dvoje src, vtisnjenih na etiketo. Zdravniki nam priporočajo: »Pijte slatinsko vodo, ki zdravi želodec, jetra, ledvice, prebavne organe...« Tudi v gostilni ti postrežejo s slatino. Prilijejo jo k vinski kapljici, ker uničuje vinsko kislino. Vsi jo poznamo, še rajši pa pijemo.

Stopimo k ljudem v obrat Boračevo, nedaleč od znanega zdravilišča Radenci.

Najprej se srečamo s Kreftovo Treziko. Močno je zaposlena, zato se ne bo zmenila za naše korake. Urno se suče okrog zabojev in praznih steklenic. Pravijo, da dela za tri. Spet govorimo o embalaži, ki jim večkrat beli lase, Gostinska in trgovska podjetja jo

večji od 300 steklenic na dan. Odštetemo 20 tisoč steklenic, ostane nam še vedno 1.120.000 komadov. To je pravo število steklenic, ki jih odpošljejo v industrijska in potrošniška središča, v Avstrijo, Tret, Italijo... za devize.

Delavci imajo tudi normo, sicer ne bi prišli do načrta in za 300 steklenic preko njega. Zmagovalec v tekmovanju je Drvaričeva brigada, ki pregleduje vsebino v steklenicah. Najmanjši drobec stekla ali zamaška zagledajo. Takšne steklenice izpraznijo in jih vnovič nalijejo z vodo.

Rekli smo že, da vsaka »malenkost« v steklenici škoduje kakovosti tekočine. Saj res. Tudi zamaške dobro očistijo in razkužijo. Steklenice polnijo tako, da iztisnejo ves zrak, ki bi lahko pozneje razkrajal zamaške.

Obrat Slatina Radenci — Etikiranje steklenic

zelo neredno, ali pa sploh ne vračajo. Večkrat se pripeti, da je pomanjkanje steklenic usodno in da se zaradi tega delo ustavi.

Upravnik nam je še povedal, da se prazne steklenice skrbno očistijo, preden se prepuste »jami«. Najmanjši ostanek umazanije in razkrajajočih snovi škoduje kakovosti tekočine.

Torej od naše znanke — Trezike — romajo steklenice v posebno pripravo, ki ji po domače pravijo valj. Tu jih prvič »umijejo« v 40 stopinj vroči vodi, v kateri je raztopljena solna kislina. Sosednji stroj jih s pripravami — ščetkami — odrigne v notranjosti. Sedaj pridejo v roke delavca, ki jih natika na brizgalne cevke. Pod pritiskom dveh atmosfer izgine iz njih poslednja umazanija.

Poznamo bakterijo, mikroskopsko majhno bitje, Tudi te uničijo, ko zaprejo steklenice v takozvani »klorinator«, v napravo podobno prvemu valju. V okroglem podstavku se nahaja voda s klorovo raztopino, ki uniči male sovražnike.

Po pranju v čisti vodi, nameščajo steklenice na »transporter«. V mislih imam napravo, potom katere krožijo steklenice v jamo in iz nje. Dvoje dolgih stopnic vodi v globino. Spodaj zagledamo urne delavke, ki polnijo steklenice. Vse gre kot namazano! Niti za minuto se ne oddahnejo. Tri dekleta polnijo steklenice, četrta jih s pripravami zamaši, peta pa vlaga na »transporter«.

»Koliko polnih steklenic naštejete dnevno?« Delavke so mi v hitrici razodene: »Če gre po sreči, po 15 tisoč jih nalijemo.«

Dobro! Moji radovednosti ni bilo konca. Silil sem v ljudi z novimi vprašanji. »Koliko pa v prvih treh mesecih?«

Z upravnikom sva hitro izračunala. Zaključek: 1.140.000 komadov. To pomeni dve vlakovni kompoziciji po 85 železniških vagonov. Ne prenačimo se!

Upravnik me je opozoril, da je treba dnevni »lom« odšteti. Ta ni nikdar

Izpolnjen načrt! Drugeče Klemenčič ne bi bil zadovoljen. Pomislite! Star je 68 let, invalid iz prve svetovne vojne. Stejejo ga med najboljše delavce. Lani je podaljšal delovni čas za 1600 udarniških ur. Ta skupnost ne pozna neopravičenih izostankarjev. Bolezenske že! Delo pri vodi ni posebno zdravo, hitro se lahko prehladiš, si nakoplješ revmatizem, navzameš ogljikovega plina, ki izpuhneva iz zemlje. »Napišite to, ker prenekateri mislijo, da je naše delo zdravju koristno,« so me v »jamki« spomnile delavke.

Ustavili smo se še pri neki napravi. Gre za izvlečak zamaškov. Nova zamisel! Skoraj brez »lomov« ti z mačkom povečajo zamaške iz steklenic, ki jih potem vnovič koristno uporabljajo. Poslužujejo se tudi zamaškov, ki jih pridobivajo iz tulcev steklenic. Lani so prištedili podjetju 80 tisoč zamaškov, torej težke tisočake.

Kmalu bodo celo brusarji stekla. Okrog nove stavbe-brusilnice leži blizu 30 tisoč steklenic, ki čakajo na popravilo. Samo tulci so malo odkrknjeni. Zbrusili jih bodo in steklenice so spet pripravljene za promet. To je nova pridobitev — 12dinarski prihranek pri steklenici...

Ze danes lahko govorimo o »manjšem« bazenu zdravilne vode, ki se pretaka po skrivnih zemeljskih rovih. Obrat v Boračevem ima veliko prihod-

nost. Snujejo pomembne načrte, za razširitev in modernizacijo obratnih prostorov in naprav. Ze zdaj se pripravljajo. S svojo storilnostjo v proizvodnji dokazujejo, da bodo zvesti uresničevalci vseh bodočih uspehov.

V Mariboru bodo v kratkem času začeli graditi nov kolodvor. Potniški kolodvor je bil med vojno skoraj popolnoma porušen in so ga bilo težje za silo popraviti. Osebe je delalo v zelo temnih in temnih prostorih. Nov kolodvor bo imel okrog 50 prostorov in bo najmodernejši v Sloveniji.

V Ptujju pa že gradijo nov železniški most, ki bo 280 metrov dolg. Tudi most v Ptujju je bil med vojno porušen. Most ima 10 opornikov, ki so že dograjeni. Sedaj postavljajo montažni odel. Železno konstrukcijo je izdelala tovarna »rdeči krst« blizu Nisa.

Tudi zadružni gradbinci so tekmovali

Turčičev način zidanja. »Kaj pa je to?« boste porekli. No naši gradbinci, ki v Bučevcih gradijo zadružni mlin, oni bi vam znali povedati kako je pri novem poslu.

Ustavimo se za kip na bučevčevem gradbišču. Ljudi — zidarje in strežaje — bomo srečali. Predzadnji ponedeljek so pričeli po novem načinu, ki se je zelo dobro obnesel. Spočetka so naši gradbinci zmajevali z glavami, češ, da malo verujejo v uspeh. Tehnik Berk Franc jih je dolgo prepričeval, da so popustili in polzkusili.

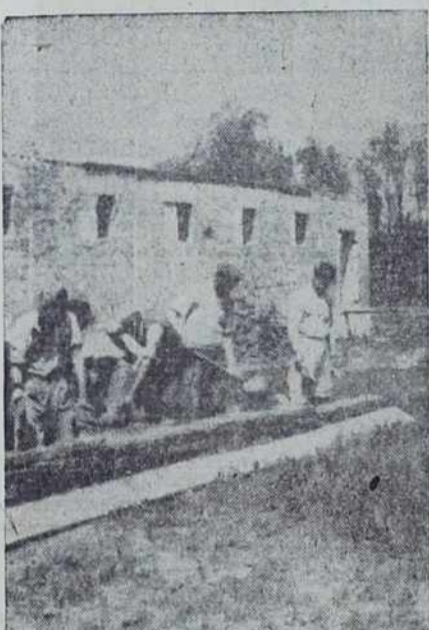
Razdelili so se v dve brigadi po 10 ljudi. V vsaki brigadi dela po en izučeni zidar, ostali pa so navadni delavci. Vidimo, da sta le dva zidarja gospodarja na celotnem gradbišču. Na kratko o novem zidanju. Zamislimo si zid, ki ga ustvarjajo naši zidarji. Prvi zidarjev pomočnik poliva malto po zidani plasti opeke, zidar polaga nanjo novo opeko, jo zravnava, a drugi pomočnik pa jo spet zaliva z malto. Delo teče, kot na tekočem traku. Poteče minuta in že je ena plast zvidana, tako gre dalje, plast za plastjo, opeke višajo zid, ki raste kot goba po dežju. Ostali delavci prinašajo opeko, malto in ves material, komaj so kos svoji nalogi. Material mora biti stalno pri roki zidarja, ki ga naglo polaga v zid.

Drugi teden nas pridite pogledat v Norsince, kjer bomo zidali zadružni hlev. Po novem načinu? Kaj pa mislite? Letos nas čaka preko 40 objektov, ki jih bomo dvignili. Ne moremo po starem načinu, nas je malo, smo še neizkušeni! »Tekmujemo v počastitev 10. obletnice OF, toda ne sami, še šest gradbišč se poteguje za prehodno zastavico.« Res, letos si zidarji mnogo obetajo.

Ko sem po končanem delu priskočeval njihovim govoricam, mi je nehote prišlo na misel: Kaj, ko bi naše junake prišli obiskat stanovski tovariši iz ostalih kmečkih krajev, kjer se zidajo po starem. Od bučevčevskih zidarjev bi se res mnogo naučili.

Berk jim je veselo sporočil, da so za desetine kubikov zidu preko norme. Brigada Rajhovega Jožeta je pozidala v treh urah in 55 minutah preko 19 kub. m zidu. Porušili so norme, ki so jim določale 3 kub. m zidu. Brigada Kovačičevega Lojzeta je druga, pozidala je preko 18 kub. m zidu.

Kmečki ljudje, danes zidarji — so stali na gradbenem odru, poslušali in se čudili svojemu uspehu. Crček, Vrablova Nežka, Lukovnjakova Ivanka, Kavvas, Budja to so pionirji novega zidanja, s katerim bodo letos prodrli na sleherni gradbišče. Ni naključje, da so se odločili za tekmovanje prav pred praznikom svoje Fronte, ki so ji zvesti sinovi.

Tekmovalna brigada Rajh Jožka V 3 urah in 55 min. je Rajh sezidal nad 19 m³ zidu ter v tem posekal vse dosežanje uspehe v Sloveniji

Ivanekov Peter je junak dela

Tudi pred štiriindvajsetimi leti so v radgorskem lesnoindustrijskem podjetju pele cirkularke. Njihova pesem ni zadostila delavcem, malih ljudi, ki so za borne dinarje garali domačim in tujim gospodarjem. Za delavce je bil izredni dogodek, če so ob mesecu dobili skromne plače. Menjavali so se lastniki žage, menjavali plačniki naših delavcev. Čim si je kdo nabral poln

Katja Špurova:

PRVI MAJ

Nastala je noč, svetla od požarov, glasna od vzbuhov in prasketanja ognjev — poslednja aprilsko noč.

Na črno tlakovano cesto so v peterostopih prihajale jetnice. Stopale so skozi ozka taboriščna vrata, kjer je bila na visokih stebrih pribita velika deska s svarilnim napisom: »Visoka napetost — smrtno nevarno«. Ob vratih sta dve jetnici delili margarino in kruh, paznice pa so v onemogem srdcu kričale nad vrsto dveh tisočev jetnic svojo staro pesem:

»Verfluchte Bande!... In der Reihe bleiben — haben sie nicht gehört?«

Ta »Verfluchte Bande« se je naposled v vsej svoji dolžini postrojila na cesti vzdolž taboriščne električne žice in obstopili so jo s puškami oboroženi vojaki.

Zamolko so doneli vzbuhu iz obližnjega letališča. Vzbuhom je sledilo močnejše prasketanje ognja in svetleje so proti nebu svignili plameni. Jetnice so drhtečih src priskočevale — gorele so Heinklove hale, tiste mrzle železobetonske hale, v katerih so prebile nekatere leto, druge po dve, tri in več let. Zdjaj so jih Nemci sami zažigali, preden jih bodo morali prepustiti zmagujočemu nasprotniku.

Nizko nad njimi se je prelestno v žarkem sijaju zvezd bočilo nebo in zrak je dehtel po prebujajoči se pomladi — in po požarih.

Grozno je legala nad vesoljno Nemčijo noč — poslednja aprilsko noč.

Taborišče se je nahajalo za majhnim obmorskim mestcem Barthom na Pomorjanskem. Nekje v bližini je mrzlo dihala Baltijsko morje in veter, večni gost teh nepriljudnih krajev, je nenehoma zvižgal in piskal, zdaj smeječ se kakor norec, zdaj tuleč kakor ranjena zver.

Jetnice so v napetem pričakovanju stale na cesti. Ze sredi popoldneva so jih bili nagnali iz barak na dvorišče, pripravljene za odhod. Zdjaj so stale tu uro, dve, z uborno prtljago v rokah: odejo, skledo in kruhom, paznice so divjale, vojaki so z dolgočasno stopali mimo njih, poslednjega povelja za odhod pa niso izdali.

Po cesti so še vedno drvela vozila in hiteli pešci. Vse, kar je bilo do tega dne tukaj v Heinkelwerke vključeno v nemški bojni stroj, je bežalo.

Pošastno so izza žice s svojimi razbitimi okni strmele na cesto zdaj tihe in temne barake, odkoder so pred štirimirami urami odvedli dva tisoč jetnikov.

Povelje za odhod so izdali malo pred polnočjo. Številne paznice, oborožene s palicami in samokresi, so se zvrstile ob jetnicah, njim so se pridružili vojaki in vzdolž vse vrste je zadonel odrešujoči: »Ab!«

Po cesti je zatopotalo dva tisoč parov lesenih cokel. Vrsta se je hitro premikala mimo taboriščne žice. Tam, kjer je prostorno taborišče prenehalo, sta bili čez cesto spuščeni dve zapornici in poleg je stala straža. Zdjaj so zapornici dvignili in sprevod je krenil na desno, kjer je tekla široka tlakovana cesta proti severu.

Ob cesti se je vila vrsta dreves, v mraku je bilo videti le njihove nejasne obrise. Onkraj ceste so ležala polja, zavita v temo. Jetnicam so oči vročično zrle v temo, v zvezdnato nebo, v drevje ob cesti. Bilo je kakor v pravljici! Prostor brez žice, polja, neskončno, z milijoni zvezd posuto nebo — bilo jim je, kakor da se breztelesne dvigajo do samih zvezd, kakor da s prostorom, rastočim pred njimi, rastejo tudi same! Niso bile še svobodne, a že ni bilo pred njimi več žice, že so z gotovostjo vedele, da svoboda prihaja...

Povorko jetnic je prehitela reka bežečih. Te poslednje aprilске noči je bila vsa cesta med Barthom in Rostokom živa reka beguncev, hitečih dalje na sever, v negotovo rešitev. Drvela so vozila vseh vrst, od najbolj razkošnih avtomobilov do škripajočih vozičkov, ki so jih vlekli utrujeni in

prestrašeni ljudje. Drveli in piskali so tovorni avtomobili, natovorjeni s pohištvom, zaboji, živilj. Ljudmi, vmes so glasno zvonili kolesarji, ob robu ceste so počasi stopala kljuseta, kdo ve od kdaj že vprežena pred kmečke vozove, na katerih se je vozila družina z najpotrebnejšo opremo vred. Tu pa tam je sredi ceste obtičalo vozilo, ki se je bilo do kraja pokvarilo in druga so se mu glasno hupaje izogibala. Te noči se je dčignila vsa pokrajina, da bi ubežala ognjeni poplavi, razlivajoči se z vzhoda.

Nebo je žarelo od požarov. Pošastno so v noč gorele tovarne in ozarjale pokrajino kakor velikanske baklje. Obakraj ceste pa so tihe in spokojne ležale njive. Včasih je šla povorka skozi vas, nemirno priskočujočo nočnemu vrvežu na cesti. Tedaj so se v oknih zganile zaves, ljudje so stali za njimi in radovedno zrlji na cesto, na hitro premikajočo se vrsto živih okostenjakov.

Kam gremo? Kam nas vodijo? To vprašanje se je v vseh evropskih jezikih pretikalo po dolgi vrsti jetnic.

»Kam?... Kuda?... ou allons nous?... wo gehen wir?«.

Odgovora ni bilo.

Hoja jim je bila sprva prijetna, ker je prekinila mukotrpno stanje na istem mestu, polagoma pa je postajala utrujajoča še bolj kakor prej stanje. Cokle so do krvi ožulile noge, trakovi na njih so se potrgali in ob slehernem koraku so padale z nog. Mnoge jetnice so jih odvrle in si noge zavijale v raztrgane odeje, ali pa so hodile bose. Sicer skromna prtljaga je postajala težka. Jetnice so se ubupano spraševale: »Doklej?« Kdaj se bo vse to končalo — in kakšen bo konec?«

Kakor zlovesče vrane so vresčale nad njimi paznice: »Weiter!... Schneller weiter gehen!...«

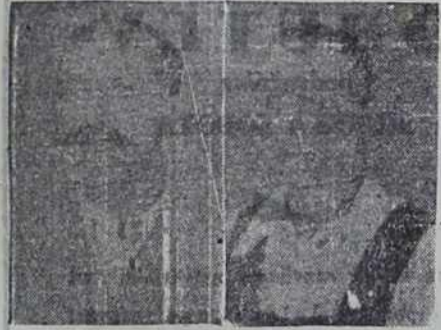
Na koncu dolge vrste so hodile jetnice z revirja, tiste, ki so jih bili pred odhodom dvignili z bolniških postelj, mnoge z visoko vročino in do kraja izčrpane. Večina teh ni mogla hoditi in določili so nekaj krepčijših jetnic, da so jih nosile. Tu se je v nočnem mraku z nepopisno tragičnostjo razvijala borba med življenjem in smrtjo.

Okrajni komite KPS M. Sobota, Ljutomer, Radgona in Dolnja Lendava izreka vsem osnovnim, krajevnim in tovarniškimi partijskim organizacijam k prazniku delovnega ljudstva 1. maju priznanje k doseženim uspehom, želi nadaljnjih zmag pri uresničitvi plana in utrditvi miru.

Ivanič — 13-kratni udarnik državnega posestva v Kapeli

»Ali grem prav, rad bi obiskal Ivaniča, sem nagovoril nepoznanega starca, srečajoč ga na Koejanovem hričku. Začuden me je pogledal, vzel pipo in vprašal: »Vaneka iščete? Vidite, tam dol je njegova bajtica.«

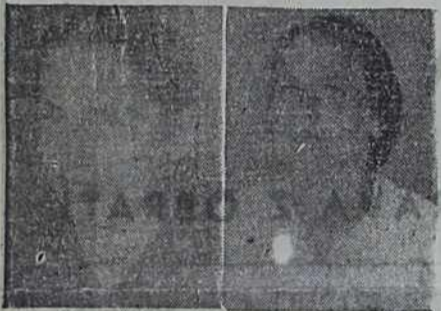
Poslovil sem se od nepoznanega starca in se spustil navzdol po skopanih goricah proti pobeljeni skromni hišici.

Ivanič 13-kratni udarnik in njegova žena 6-kratna udarnica

Je bil Ivanič, možakar, ki se bliža petdesetim letom. Malo upognjen od dolgih let garanja in trpljenja, je vodil svojo družinico. Za njim je šla starejša žena, komaj je prestavljala utrujene noge.

Začeli smo s pogovorom. Prisluhnete! Bilo je nekako pred osemnajstim meseci. Jesenski čas jih je hudo prehitel, delavcev je bilo malo. Naš znanec Vanek, je ponoči na postelji premišljeval, tuhtal in delal skrivne načrte. Ni hotel dopustiti, da bi ostale gorice neizkopane. Nekega jutra je korajžno stopil med ljudi v desetini in jim kar naravnost povedal. »Pohiteti moramo, poglejte zelene gorice!« Resno storjeno.

Hčerka Stefanija 6-kratna udarnica in Jožeta 3-kratna udarnica delavci proti svoji rodni hiši. Na čelu

Ze prvi dan so zrušili norme. Povzpeli so se do 20, celo do 30 nad črto. Nikdar niso rekli, da tekmujejo. Kaj bi govorili, ko pa je treba iti. Uprava jim je sporočila, da naj pridejo na sindikalni sestanek. Res svečan je bil njihov pogovor na sindikalnem sestanku. Prvič so razglasili udarnike. Med njimi je sedel naš Vanek, nasmejanega lica in zelo razpoložen, saj je prvič v življenju to doživel.

Spet so se tolkli s hektari gor. Brigadir jih je bil vesel. Prišel je med nje, jih bodril: »Danes ste za 30 odst. čez normo, a drugič jim je naznanil presenetljive številke 50, 70, 80... 100! Ali je o mogoče? Sosedni desetarji jim niso verjeli. Prišli so k njim, premerili prekopane gorice, pregledali do trsnih korenin, da li jih Ivaničevi niso posekali? Navsezadnje so jim morali priznati, da so daleč pred njimi.

Potekli so tedni in meseci. Pri vsakem opravilu v goricah so bili »Vanekovi« prvi. Opravili so na svojem, nato pa krenili v sosedo, k bližnjim desetinarjem, ki so počasneje lezle do norme. Delo jim je šlo izpod rok kot nama-

zono. Ivanič je 12-kratni udarnik, njegova žena Frančiška 6-kratna udarnica, hčerki Stefka 6-kratna in Pepca trikratna udarnica. Najstarejša je 50-letna mamica Frančiška. Ona se spominja 6 gospodarjev, ki jim je nekaj služila.

Malo je v Sloveniji Ivaniču podobnih kmetijskih delavcev, tolikokratnih

Med kuharicami ljutomerske menze

Pred dvema letoma so v Ljutomeru odprli delavsko-uslužbeno menzo. Zaposleni prostori bivše Zavratinikove gostilne niso bili nič kaj mikavni. Morali so jih preurediti in približati potrebam kulturne ustanove.

Ničesar niso našli v starih prostorih. S težavo so nabavljali krožnike, lonce in ostali kuhinjski pribor. Dnevno jih je obiskalo po 80 gostov, kateri so kljub težavam odhajali zadovoljni s postrežbo. Kolektiv je iznajdljivo iskal pridelke na podeželju, s katerimi je izboljšal kalorično vrednost kuhanih jedil.

Precej jim je pripomogla 6 ha obsejajoča ekonomija. Skrbno so obdelovali sleherni košček zemlje, ki je bogato obrodila. Kuharice so dobivale z gred zelenjavo, solivje in povrtnino. Opustili so trg z visokimi cenami. Zdaj redijo na ekonomiji tri krave, ki dajejo obilo mleka. Od kod okusne pečenke, zrezki in mesnata jedila? Prav gotovo bi manjkala na mizi, če ne bi bilo v hlevih 23 rejnih svinj. Mnogo lažje se je izogniti krizi pri mesu. Zadrženo vrat prašičku in že diši po zaželenih pečenkah.

Okusno pripravljena jedila, solidna postrežba, vljuden odnos uslužbencev do abonentov, vse te lepe lastnosti kolektiva so privabljale ljudi, da so prišli v večjem številu zahajati v menzo. V njej se hranijo družine, ki so bile navajene domačega ognjišča. Po 180 abonentov mesečno dvigne jedilne bloke, mnogi pa se gostijo le pri koslu.

Ko nam prinese Milica vrsto okusno pripravljenih jedil: juho z rezanci, pe-

udarnikov, S takšnimi ljudmi je moči zmagovati, je bilo lani mogoče pridelati 31 hl zlahne kapljice na hektar vinogradov. Ali nima Ivaničeva »udarna« družina nemalo zaslug, da je kolektiv prišel do velikega priznanja, prehodne zastavice in denarne nagrade? Da! Precejšen je njen delež, velik prispevek k skupnim uspehom. Prvi maj, njihov praznik je blizu. Spet se bodo zbrali delavci kapelskega državnega posestva, proslavljali bodo pomladanske zmage, segli v roke Ivaničevim ljudem, jim iskreno čestitali: »Pozdravljeni med nami naši vnovič razglašeni udarniki.«

čenko, pražen krompir, solato, morda palačinke z belo kavo, smo veseli dobrot, ki kmalu izginejo v naših želodcih. Ali sploh pomislimo na pridne kuharice, ki nam s trudom vse to pripravijo? One pa res ne poznajo osemurnega delovnega časa. Se po 12. uri se ponavadi sučejo okoli štedilnika. Vesele so, če ustrezajo svojim gostom. Morda bo kdo rekel, da jih je preveč? Tudi tega ni moči trdit, saj odpade na 23 abonentov ena kuharica.

Seveda ne gre brez manjših napak. Te se s lahkoto umikajo skupnim uspehom male družine. Pa kaj bi jih sami hvalili! Poglejmo v pritožno knjigo, ki je pravzaprav zgrešila svoj namen. V njej so zabeležene mnoge vrstice, ki govorijo v prid kolektiva.

Tuji gosti se zelo čudijo stalnim abonentom, ki večkrat ne zaužijejo servisiranih jedil. Neka Ljubljancina sta to opazila in zapisala: »Zdi se nama zelo čudno, ko sva dne 22. maja 1949 opazila mnogo abonentov, ki so pustili večerjo (rezance, solato in krompir) nedotaknjeno, kljub temu, da je bilo okusno pripravljeno.«

Kaj pravi novinar France Mele iz Ljubljane? »Koliko menz v Sloveniji je, ki bi lačnim »kljunom« tako ustregle, kot ljutomerska?«

Železničarski tehnik Gurelj Jože pa govori še takole o postrežbi: »Dolžnost mi je, da izrazim celokupnemu kolektivu priznanje za odlično hrano, točno postrežbo in vljudno obnašanje uslužbencev.«

Približno tako bi porekla večina gostov, ki se v menzi hranijo. Ali ni naš mali kolektiv posnemanja vreden.

V Ljutomeru bodo odprli novo kegljišče

Lanske jeseni je pri ljutomerskih kegljačih dozorela misel, da zgradijo svoje lastno kegljišče. Okrajni ljudski odbor jih je uslišal in se zavzel za novogradnjo. Z delom so začeli pred poslopjem sedanje restavracije »Triglava«, prav na mestu, kjer je stalo staro kegljišče.

Mestna gostinska podjetja so prevzela stroške, ki ne bodo skromni: Blizu pol milijona dinarjev bo stalo poslopje, ki ga sedaj dogotavljajo. Keglišče je grajeno po mednarodnih predpisih in je sodobno opremljeno z inventarjem.

Omenjeni športni objekt je važna pridobitev za Ljutomerčane in njihove kegljače, ki slovijo po svojih tekmovalnih zmagah iz časov bivše Jugoslavije. Novoustanovljeni kegljaški klub je pomlajen z novimi člani in šteje 60 ljubiteljev te športne panoge.

Na praznik Osvobodilne fronte bo slovesna otvoritev novega kegljišča, ki ga lahko štejejo med najmodernejšje objekte te vrste v Sloveniji. Tega dne bo prvo tekmovanje s krogliami, za katere bodo prišli poleg domačinov tudi Mariborčani in Ptujčani. Ljutomerski kegljači si obetajo mnogo uspehov. Bliznja bodočnost bo pokazala, ali bodo uspeli in se približali nekdanjemu slovesu.

Dopisujte v »LJUDSKI GLAS«!

Ničvreden oče je hotel umoriti svojo hčerko

Vrbnjak Janez iz Moravca ni poznal očetovskih dolžnosti do svoje hčerke Nežke. Zanimarjal je njeno vzgojo in jo prepustil usodi. Nežko so vzeli v varstvo sosednji ljudje, pri katerih je zrasla v brhko dekle. Kot 22-letna žena je živela v ljubezenskem razmerju z domačin fantom.

Njen oče Janez ji je hotel preprečiti, da bi stopila v zakonsko zvezo. Prišlo je do medsebojnih preprirov, ki so se žalostno končali.

Med preprirom na stanovanju Nežkinih skrbnikov, je oče Janez potegnil samokres in ustrelil v svojo hčerko, ki se je zadeta v prsi zgrudila na tla.

Po končanem dejanju je poskušal izvršiti samomor. Prerezal si je vrat pod goltancem in krčne žile na levi roki, iz katerih je močno krvavel. Službojuči zdravnik je ugotovil, da bo težko ostal pri življenju.

Hčerko Nežko so takoj prepeljali v bolnišnico. Njeno bolezensko stanje je kritično, ker ji je morilec pognal kroglo tik za srcem.

Zločinsko dejanje Vrbnjaka obsojajo vsi pošteni ljudje. Vzrok dejanja so v zastarelih nazorih Vrbnjaka kot očeta, ki je hotel odločiti, koga naj bi poročila njegova hčerka. Ker ji ni uspelo vsiliti svoje volje, je poskušal z umorom. Na njegovem domu so našli večje vrste denarja, ki ga je Vrbnjak priskopal. Sklepajo, da je branil hčerkino ženitev zaradi tega, ker ji ni bil pripravljen odstopiti denarja za svatbo.

OD TEDNA - DO TEDNA

Po svetu

Vojna v Koreji. Ze dalje časa pričakovana kitajska in severokorejska ofenziva se je pričela v preteklem tednu. Močne kitajske in severokorejske armade, ki jih cenijo na 250.000 mož, so v srednji Koreji prebile na sredini in na zahodnem delu utrjene postojanke Zdrženih narodov. Ameriške trupe druge edine so se silnemu pritisku umaknile na nove postojanke, ki so pripravljene 40 do 50 km južno od sedanjih položajev. Ograjeno je tudi južnokorejsko glavno mesto Seul. Glavno cesto, ki veže Seul s Cuncenom, so Kitajci se presekali. Amerikansko zračno brodogojstvo prizdeva prodirajočim kitajskim silam velike izgube. Poročajo, da so imeli do sedaj Kitajci nad 35.000 zrbub, ki so jih povzročili ameriški bombniki.

Ameriški general Eisenhower, ki je bil imenovan za vrhovnega poveljnika obojevojenih sil Atlantskega pakta, je prispejel z letalom iz Pariza v Videm v severni Italiji. Udeležil se bo manevrov italijanskih enot, ki se bodo priključile obojevojenim silam Atlantskega pakta.

V Španiji se stavka delavstva širi, čeprav so fašistične oblasti zagrožile, da bodo delavce, ki se ne vrnejo na delo, odpustile. Največ delavcev stavka v severnem industrijskem predelu Španije v mestih Bilbao in San Sebastianu. Stavkovno gibanje pa se širi tudi v drugih mestih.

Trije Lie generalni tajnik Zdrženih narodov, ki je pred kratkim obiskal tudi Beograd ter se nato podal na bližnji Vrhod, se je v preteklem tednu mudil dva dni v Ankari, glavnem mestu Turčije.

Dr. Alex Bebler, stalni jugoslovanski delegat pri OZN in v Varnostnem svetu, je bil izvoljen za predsednika pododbora za kolektivne ukrepe OZN. Pododbor sestavljajo delegati petih držav.

Konferenca starih v Parizu, ki traja že nad osem tednov, se ni sprela nobenih sklenov. Sovjetski zastopnik Gromiko je imel v preteklem tednu govor, ki je trajal nad tri ure in je bil le pronačelnega značaja.

Češkoslovaški trgovinski zastopnik v Karachulu v Pakistanu, Kozak, je bil pozvan od svoje vlade, da se takoj vrne domov v Praho. Kozak pa noče v domovino in je s svojo ženo in dvema otrokoma »izginil« iz svojega stanovanja takoj po prejemni poziva.

Največji človek na svetu je Avstralec Ted Ewans, ki meri v višini nič manj kot 2,80 m. Star je šele 26 let ter se vedno raste. V zadnjih osmih mesecih je zrastel za 12 cm.

V bližnji španske obale je zadelo tovarno ladja »Janko« na mlinu in se potopila. Plava je pod zastavo države Paname v Srednji Ameriki. Po imenu sedaj smatrajo, da je bila last jugoslovanskih izselencev.

General MacArthur, bivši poveljnik na Koreli, je prisel v Ameriko, kjer mu sedaj ponujajo stalne službe. Po ameriški ustavi ima pravico do stalnega urada v vojnem ministertvu z mesečno plačo 18.000 dolarjev, kjer mu na ml. treba nič česar delati. Neko ameriško društvo mu nomena milijon dolarjev za vrsto predavanj. Članenji končen N. A. N. mu tudi nomena milijon dolarjev za objavo svojih spominov. Neka družba mu plača 108.000 dolarjev letne plače, če sprejme mesto predsednika. Filmsko podjetje iz Hollywooda mu nomena 3000 dolarjev tedensko, če bi igral v filmu »Kvadrata let« mnogo generala. Neka republikanska organizacija iz Sioux City na mu da za eno samo samo predavanje 10.000 dolarjev.

Po domovini

Naše ribiške strokovnjake so povabili v Izrael, ker so znani širom sveta kot spretni ribiči na odprtih morju. Izrael je zaprosil vlado LR Hrvatske, neč pošlje nekaj ribiških strokovnjakov v Izrael, da bi tam izvežali domače ribice za lov z mrežami. Ministrstvo je prošnji ugodilo ter odpisalo skupno strokovnjakov v Izrael, kjer bodo ostali pol leta ali pa dalje.

Tri nove preokceanske ladje gradijo na Reki. Imenovale se bodo Avala, Dinara in Romanija. Imele bodo po 4200 ton nosilnosti, dolge bodo po 117 m, široke pa 15 m.

15 do 17 nesebnih vlakov z živili odhaja vsak dan z Reke. Živila prihajajo iz Amerike, Promet v reški luki je takšen kot se nikoli. Uprava pristanišča in delavski kolektiv moralo napeti vse sile, da gre delo hitro izpod rok. Pa tudi železniška uprava ima skrbni preko glave za reden odvoz. Preko reškega pristanišča in dalje v železnico bo teklo tega meseca šlo okoli 200.000 ton blaga.

Zavodu za rentenske in radijske aparate v Nisu je uspelo izdelati prve elektrone za radijske aparate. To so prve elektrone, ki so bile izdelane ne samo v Jugoslaviji temveč sploh na Balkanu. Proizvodnja se bo še izpopolnila in homo v najkrajšem času serijsko izdelovali elektrone za opremo domačih radijskih aparatov »Kosmal« in »Tešla«.

Redni letalski promet med Ljutomerom in Grčico se bo pričel 21. 1. m., ko bo prvo erško potniško letalo odletelo iz Aten preko Soluna in Skoplja v Beograd, kjer bo imelo zveze z zahodnimi državami. Iz Beograda na bo nato prvo letalo odletelo 24. 1. m. v Atene, kjer bo zveza s Carigradom, Kairo in Tel Avivom.

OPOZARJAMO BRALCE,

ki nam pošiljajo dopise v objavo, da nepodpisanih dopisov in brez naslovov dopisnika ne objavljamo. Taki dopisi romajo kratkoma v koš.

Uredništvo

ustavljali in radovedno zrl v čuden sprevod. Odpirala so se okna in v njih so se prikazovali smejoči se obrazi žensk in otrok.

Jetnice so dvignile glave, preklele so bolečine in siloma zvravnale razbolela telesa. Strahotno se je v tem prvomajskem dnevu v dvatisočerih sreih razplamelo sovraštvo! Tem najbednejšim bitjem je to jutro ozarjal obraze ponoš zmagovalcev!

Toda njihove moči so bile do kraja izčrpane. Tolažile so se z upanjem, da bo tu v mestu konec poti, zdaj pa je bilo videti, da bodo morale še hoditi — hoditi morda dotlej, dokler ne bo poslednja njih obležala na cesti...

Tam, kjer se je mesto končalo, se je med zadnjimi hišami in železniško progo razprostiral majhen trg. Preden so jetnice prišle do trga, so jih ustavili. Sprva niso razpoznavale, kakšna množica valovi na trgu, videle so le nekakšno migetanje barv, ljudi in reči. Hipoma pa so jasno videle: svetloprogaste obleke — ves trg je poln jetnikov, tistih dva tisoč!

Jetnike, ki so verjetno tukaj počivali, so pravkar nagajali dalje. Mnogi niso mogli več hoditi in pazniki so naperjali nanje samokrese, bili so jih s puškami po hrbtih, dokler se niso zrušili na cesto in tam obležali — mimo njih pa je ravnodušno drvela množica beguncev.

Strahotno so se po majhnem trgu razlegali kriki paznikov. Jetnice so zapirale oči, da ne bi videle, kako se pod udarci s puškami okostenela telesa rušija na tla in se preko njih zgrinjajo strašni, brezkončni peterostopi živih okostnjakov. Ko se je vrsta jetnikov jela mukoma vleči dalje po cesti, tedaj se je povorka jetnic pomaknila na trg in tam so ukazali počitek.

Prekrasno je bilo jutro, ki je dan vstajalo nad Damgartenom! Svetlo in drhteče, za hišami ozeleneli sadovnjaki! Na železniškem tiru so v nepreglednih vrstah stali na pol prevrnjeni in razbiti železniški vozovi. Železniški promet je bil prekinjen, tračnice razdejane.

(Konec sledi.)

Mestni kino v Murski Soboti

predvaja od 1. do 3. maja, ameriški film: »Gentlemen Jim«, od 4. do 6. maja, italijanski film: »Pod rimskim soncem«, in od 8. do 10. maja, ameriški film: »Državljan Kane«.

Službo iščejo. Trije avtomehaničarji iščejo službo v mehaničarski stroki. Nastop takoj, tudi izven okraja M. Sobota. Ponudbe na upravo »Ljudski glas«.

Razveljavljam osebno izkaznico izdano od Pov. za not. zadeve M. Sobota pod serijo G. štev. 0112216, reg. štev. 30506 na ime Kozic Helena, Murska Sobota.

S posebnim vlakom iz M. Sobote v Zagreb. Novi Sad in v Beograd! Ta tridnevni izlet bo 12. maja. Organizira ga Putnik-Maribor. Cena tridnevni vožnji je 1500 dinarjev. Informacije daje in prijave sprejema Zagar Vinko mlinski podjetje M. Sobota ali pa poslovalnica Putnik-Maribor. Pogoji so zelo ugodni, zato ne zamudite ugodne prilike.

AVTO-MOTO DRUŠVO MARIBOR

priredi dne 6. maja ob 14. uri v Mariboru

VELIKO TOMBOLO

s 30 glavnimi dobitki (motorno kolo, spalnica, kuhinja itd.) in nad 1000 manjšimi dobitki.

Cena tombolski kartice din 25.—

Na tombolo bodo vozili trije posebni vlaki iz smeri: Murska Sobota, odhod ob 6. uri, vožnja v obe smeri din 73.—; Guštanj, odhod ob 7. uri, vožnja v obe smeri din 60.—; Celje, odhod ob 10. uri, vožnja v obe smeri din 80.—.

Izkoristite ugodno priliko in poslužite se posebnih vlakov za obisk tombole in ogled našega turističnega mesta Maribora!

PRIPRAVLJALNI ODBOR

Mestna vrtnarija v Murski Soboti

prodaja po zmernih cenah vse vrste sadik-povrtnin

ŽIVEL 1. MAJ

DAN SOLIDARNOSTI DELAVSKEGA RAZREDA

DELOVNI KOLEKTIVI ČESTITAJO VSEM LJUDSTVU

Mizarski mojster
PRELOG TOMAZ
Boreče 40, p. Križevci
VSA MIZARSKA DELA IZVRSUJEM
TOČNO IN SOLIDNO!

**Okrajno
AVTOPREVOZNIŠTVO**
Murska Sobota
RAZVIJAMO ŠTEDNJO
NA VSEH PODROCJIH.

MLINSKO PODJETJE
Murska Sobota
Za večjo produktivnost
dela, za hitrejšo zgra-
ditev **SOCIALIZMA!**

Okrajna obrtna zbornica
Murska Sobota
Živel delavski razred Jugoslavije,
prvoborec v graditvi socializma!

OKRAJNI MAGAZIN

GORNJA RADGONA S POSLOVALNICAMI

VSAK PRISTEDEN DINAR — PRISPEVEK
K SOCIALISTIČNI GRADITVI!

Okrajni obrtni servis

Murska Sobota

ZA VEČJO PRODUKTIVNOST DELA, ZA HITREJŠO
IZGRADITEV SOCIALIZMA!

«OBUTEV»

podružnica
MURSKA SOBOTA

Borimo se za razvijanje ustvarjalnih sil
in sposobnosti delavskega razreda!

VINARSKA ZADRUGA LJUTOMER

Pravilno nagrajevanje zadržnikov,
krepitev kmečkih delovnih zadrug

POTROŠNIŠKA ZADRUGA M. SOBOTA

TELEFON UPRAVE ŠT. 29

Nudi potrošnikom iz svojih prodajaln
MANUFAKTURE, GALANTERIJE-ZELEZNINE, SPECERIJE
use vrste industrijskih proizvodov, kakor ostalega blaga po
garantiranih in prostih cenah.

VELIKA IZBIRA, HITRA POSTREŽBA!

MESTNA KOMUNALNA PODJETJA MURSKA SOBOTA

BODIMO BUDNI proti vsem, ki
poskušajo ovirati graditev socializma
v naši državi!

Okrajno podjetje za odkup živine in živalskih proizvodov MURSKA SOBOTA

S PODRUŽNICAMI:
ŠALOVCI, PROSENJAKOVCI, ČANKOVA

ODKUPUJE:

meso, mleko, jajca, perutnino in divjačino po vezanih
in prostih cenah.

MESTNA OBRITNO STORITVENA PODJETJA MURSKA SOBOTA - UPRAVA Z OBRATI

Radio in finomehanična delavnica, Elektroinstalacija, Mehanična
delavnica, Krojaštvo in šiviljstvo, Vrvarna, Urarstvo, Mizarstvo,
Kolarstvo, Cevljarstvo, Sedlarstvo, Pleskarstvo in brivnica. — Bo-
rimo se za boljše organizacijo proizvodnje, za pravilnejše izko-
riščanje delovne sile.

Okrajna zveza kmetijskih zadrug

MURSKA SOBOTA

S SVOJIMI POSLOVALNICAMI V OBMOČJU OKRAJA.

RAZVIJAMO SOCIALISTIČNO TEKMOVANJE NA VASI
— BORIMO SE ZA VIŠJI DONOS POLJEDELSKIH
KULTUR

OKRAJNI PREMOGOVNIKI LJUTOMER

TELEFON 1, INTERNA 7

NUDIJO V PROSTI PRODAJI

prvovrsten črni premog — kg din 1.60 franko skladišče premo-
govnika Presika pri Ljutomeru. Dostop k skladišču je možen
z vsemi prevoznimi sredstvi ob vsakem vremenu. Pismena in
telefonska naročila za vagonске pošiljke nasloviti na SVET ZA
LOKALNO INDUSTRIJO PRI OLO LJUTOMER. Skladišča
so odprta od 7. do 16. ure. — Pohitite z naročili dokler traja
zaloga. Borimo se za večje izkoriščanje prirodnih bogatstev
naše dežele!

Obiščite

RAZSTAVO

ki jo prireja od 27. aprila do 13. maja 1951

Okrajni odbor OF v Murški Soboti v cast 10. obletnice OF

Razstava prikazuje razvoj lokalne industrije in obrti po osvoboditvi
v prostorih osn. šole (bivše gimnazije). Opozarjamo obiskovalce drugih
okrajev, da si priskrbe posebna dovoljenja za obmejni pas. — Za jedila
in pijačo preskrbljeno.

PRIPRAVLJALNI ODBOR

Okrajni magazin Ljutomer

preskrbuje preko
svojih poslovalnic
delovnega človeka
z vsemi potreb-
činami. Ima stal-
no na zalogi: de-
ske, cement in
opeko po dnevnih
cenah.

Hitro in dobro po-
strežba v zado-
voljstvo potroš-
nika.

Ponosni smo, da
imamo Partijo, ki
se ne boji nobe-
nih težav!

SLIKE

Vse vrste luksuzne fotografije in povečave! Razvijanje
filmov itd., kopiranje in povečanje ter izdelovanje vseh
fotoamaterskih del po želji

izvršuje

HOZVAN I. Štefan FOTOPODJETJE, ORMOŽ

Stranke sprejemamo vsak torek, četrtek in soboto od 7.
do 17. ure popoldne in vsako nedeljo od 6. do 11. ure pred-
poldne v lokalu v Ormožu; vsako nedeljo od 13. do 17. ure
popoldne v lokalu v Središču.

Po naročilu fotografiramo novoporočence in temu slično
ob vsakem času in kraju!